ՀԱՅԿ–ՐԵՊԻՒԼ ԵՎԼԷԼ–ԿԱ–ԱԼԱԹՈՒՐԴԱ ԱԼԱՓԻՆԿԱ–13–ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ–1860

ՍԷՔԻՋԻՆՃԻ–ՍԷՆԷ ՆՈՒՄԷՐՈ–366–ՃՈՒՄԱԱ ԷՐԹԷՍԻ–1–ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ–1860

ՄԷՃՄՈՒԱՅԸ

ՀԱՅԱՏԻՍԱՆ

Իշխող Մէճմուայը հավատիս։ հէր հաքիթա ճուամաա Էրթէսի կիւնէլրի տաղրթըլուճագ տրը։

Սէնէսի բէշին օլարագ։ Գայիմէ	150	ղուրուշ։
Ալթը այլըղը քէղալիք	» 80	»
Իւչ այլըղը քէղալիք	» 40	»
Վէ պիր նուսխասը։		3 1/2

Տաշրաաար իշխուն պէհէր նուսխասնա փոսթանա. Նէ նիզամը մուճիպինճէ իւճրէթ ալընուճաղը խաաթէնն պէյան օլունուր։

Իլանթէրն պէհէր օրտաը պիր ուէֆալէգ 3 ղրշ.
Իքի ուէֆա իչուն պէհէր ուէֆաարնա . . 2 »
Իւչ ուէֆա իչուն պէհէր ուէֆաարնա . . 1 1/2 »
Իւչ ուէֆաաան զիատէ օլան։ վէ ղայէթ ուղուն իլանամ իչուն այրընա բուղարըլըգ օլունուր։
Տաշրաաան կէլէն մէ քթուղ վէ իլանթէրն բոսթա մէասրիֆլէրի։ կէ օնտէրենլէրին իւզէրինէ օլաուղուպ մունտալաէ պէյան օլունուր։

ՀԱՅԱՏԻՍ

ՈՒՄԱՒՐՈՒ ԲՕԼԻԹԻԳԻՅԷ, ՊԷԼԷՏԻՅԷ, ՎԷ ԻԼԱԻՅԷ

ՎԷ ՄԷՎԱՏՔԸ ՆԱՓՈՒԱՅԸ ՍԱՅՍՈՒԲԷՅԷ ՄՈՒԹԱԱԼԻՈՂ ՎԱԶԷԹԱ

ԱՍԻԹԱՆԷ 1 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹԸ ՏԱԽԻԼԻՅԷ

Սուլթանամ Մէհէմմէտ բաշա հաղրէթլէրի, բէնչէմսկէ կիւնիւ սաաղլայըն Այիգի ղարի նամ վաքտու Հիմայուն իլէ Սիլիստրէյ վասլ օլուպ, սողրու մապէյնը Հիմայունէ ալիմէթլէ միւլագաթը սէնիյէի հաղրէթի Փատիշահի իլէ միւշերրէֆ օլտուգտան սոնրա սահիպլանէի Ալիէրինի թէշրիֆ պույուրուպ, վիւքէլլը ֆախիամ վէ մէմուրինի պէնամ վէ միւթէպէրանը սայրբէ ճանիպինտէն մէրասիմի խոշամէտի թէպրիքէրի բէյտէրբէյ իճրա օլունմագտա պուլունմուշ տուր։

Ուլահ վէ Պուղտան պէյի Իրէնա Ալէքսանդրօ Յան Գուղա հաղրէթլէրի, կէչէն ճիւմաա կէճէսի, Պէյրու-Ի նամ վաքտու Հիմայուն իլէ Դարա սէնիլ պօղաղընտան իչէրի կիրիւպ, վագթ նրսքը լէյլ օլմաղ իլէ օ կէճէ Դամագ ճանիպինտէ լէնկէրենտաղը արամ իսէրէք ճիւմաա իրթէսի կիւնիւ սաաթ իւչ բատէլէրինտէ Միրկիւնտ թէհիրէ գրըլընան միսաֆիրխանէի Ալիսէ վասլ օլուպ, վաքտան խուրուճինտէ օն սօղուղ թօփ էնտամթ օլունարագ, Իրէնը միւշարալէյհէ մէրասիմի սէլամ իճրա օլունմուշ, վէ սաաքիրի խասասը Շահանէ պէօյիւքլէրի սաֆպէսթէյի սէլամ, վէ մուզիգալէրի տամի ահէնկսաղ օլսու զուս հալտե, միւշարալէյհ տուխուլ խամուպ եէվմը մէզուրտե արամ վէ խթիրահէթ իլէ սիքտե սողրա ֆէրասը կիւնիւ Մապէյնը Հիմայունու հաղրէթը Շահանէյէ ալիմէթ պույուրուպ, հուզուրու մէյամէն մէվֆուրու հաղրէթը Փատիշահիտե թէվճիհաթը բէսմիսի իճրա օլունարագ, Ուլահ վէ Պուղտան պէյլիսինէ նասպը թասարիգ գըլընմըշ տուր։ Օ տաթը հաղրէթը Շահանէ, էլպիսէի ֆախիրէի Փատիշահանէլէրի իլէ թախթ օտասընտա հաղը պուլունուղլարը հալտե, Իրէնա Պուղա հաղրէթլէրի տամի, ճէնէրալ ունիֆորմասը, վէ պէյաղ թիւլիւ շապքասը էլինտե օլարագ սաղընտա գայիմագամ բաշա հաղրէթլէրի, վէ սօլունտա խարիճիյէ նազիրը վէքիլի Սավֆէթ էֆէնտի, վէ էօնտե խարիճիյէ թէշրիֆաթճըսը Ռեամիլ պէյ հաղրէթլէրի, վէ ան արգատան Իրէնը միւշարալէյհին մայէէթինտե օլան պիր գաշ միւթէպերան իլէ հուզուրու հաղրէթը Փատիշահիյէ տուխուլ օլունուպ, ըսմը թէշրիֆաթ իճրա գըլընմըշ, վէ ճիւմլէսի իլթիֆաթը ֆայիգէյի Փատիշահիյէ մաղհար, վէ նուրթգու Հիմայուն իլէ Թալթիֆ պույրուլտուգտան սօղրա, թախթ օտասընտան խուրուճ պիրլէ գայիմմագամ բաշա հաղրէթլէրի բիֆագաթը իլէ տիկէր պիր սալօնա ալիմէթ վէ օրտատա տախի չուպուգ վէ շէրպէթ իգրամը իճրա օլունուպ պատէհու եինէ օ ալայ իլէ իսկէլէյէ էնիլպ, Վէ-ֆէլա վաքտունա բաքիպէն, Միրկիւն սէրայընա մուվասէլէթ իյլէ միշէր տիր։

Վէ բաղար իրթէսի կիւնիւ Պապը Ալիսի թէշրիֆ պույուրուպ, ալնշամը Մապէյնը Հիմայուն քեաթիպլէրինէն Լամին էֆէնտի հաղրէթլէրի, Թէրաֆը հաղրէթը Շահանէտէն կէօնտէրիլէն պիր գապզէ միւճէվհէրլիւ գըլաճ իլէ պիրինճի բիւթպէտէն Մէճիսիյէ նիշանը զնչանընը տախի թագսիմ իյլէ միշէր տիր, վէ սալը, չարշամպա վէ սայբը կիւնլէր, պիլ մուգապէլէ վիւքէլա, սիւֆէրա վէ սայբրսէ իլէ բէսմի վիզիթալէր տախի իճրա օլունմագտա պուլունմուշ տուր։

Լագընտա թէսթրօյու Հիմայուն սէյրի, վէ վիսֆէթ բէսմի տախի իճրա օլունմագտա տրը։

Դուզա պէյ, գըրդ, գըրդ իքի եաշնտա, օրթա պօյլու վէ գումրալ տէյիրմի սագալը, վէ կիւլէր եիւզլիւ պիր զաթ օլուպ, էքսէրիա ճէնէրալ ունիֆորմասը կէյմէքտե տիր, վէ մայէէթինտե օլան միրալայլար, գայիմմագամլար վէ սայբը ապքէրի թագըմը, Ֆրանսըզ ունիֆորմասը ըսմինտե էլպիսէլէր կէյմիշլէր իսէ տա պունլարըն էքսէրիսի ֆավորիթլի տիր։

Մէմլէքէթէն իլէ Տէվլէթը Ալիյէնին միւնասէպաթընն պիր էսասը գավլիսէ իւզէրինէ թէյքիսի զըմբնտա պապը միւքեալէմաթ տախի օլաճագ, վէ Իրէնա հաղրէթլէրի, ալէլ խուսուս պիր Ուլահ նիշանը իհսան իթմէք իմթիյազընը տախի խաքիքայը հաղրէթը Շահանէտէն իսթիտա իտէճէք տիր տէնիր։ Վէ իւչ հաֆթատան զիյատէ Ալիթանէտէ իգամէթ իթմէյէճէք զանն օլունուր։

Միւթէվէֆա Միլօշ պէյին օղու Իրէնա Միշէլ, փէտերինին վէֆաթընտան սօղրա Սրբոպա պէյ նասպ օլմասը պունատան ագտէմ տէվլէթճէ գարարկիր օլմուշ օլսու զունտան, Միլօշ պէյ վէֆաթ իթտիքտէն պիր ազ սօղրա, Պելգրատ վալիսի Օսման բաշա հաղրէթլէրի թալիմաթը Մէնիյէ մուճիպինճէ, պէօյիւք ունիֆորմասընը կէյնիպ, Իրէնը միւշարալէյհի Սրբոպ պէյի մագամընտա թէպրիք իյլէմիշ տիր։ Վէ Միլօշուն ճէնազէսի տէֆն օլունուգտան սօղրա, Միշէլ պէյ Ալիթանէյէ վէքիլլէր կէօնտէրիպ, Սրբոպ պէյլիսի պէրաթը Ալիսի մարուզունտա պուլունմուշ տուր, վէ պաղը բիվայէթ նազարէն չօգ կէչմիյիպ քէնտիսի տախի Ալիթանէյէ կէլէճէք տիր։

Կէչէն Մէճմուատա տախի, իլան օլունտուղու վէճհիլէ Բէօսթէնճէտէն Թունայա գատար եաբըլմըշ օլան իլք տէմիր եօլուն քիւշատը բէսմի. կէչէն բէնչէմսկէ վէ ճիւմաա կիւնլէրի, ճանիսի մէզկուրտե պէօյիւք ալայլար իլէ իճրա օլունմուշտուր։

Ալիթանէտէն Թիճարէթ միւշիրի Լոտհէմ բաշա վէ սայբը պաղը մէմուրինի միւթէպէրե, վէ Վիէննա, Լօնտրա վէ Խարիստէն կէլէն սայբը միսաֆիրլէրը տախի Թէքմիլէն վիւրուտ իմթիհանտ, բէնչէմսկէ կիւնիւ ախշամ իւզէրի, Ինկիլիզ վէ Օսմանլը պայրաղլարը իլէ տոնանմըշ օն գատար վաքտ արապալարընա բաքիպէն իլք տէֆա օլարագ Դարատէնիզ սէվահիլինտէն Թունա սէվահիլինէ հարէքէթ իթմիշլէր տիր, վէ էօնայը հարէքէթլէրինտե կէմիլէր սանճագ տօնանմըշ թօփ էնտամթ իթմիշլէր տիր։

Դըրդ միլ մէսաֆէսի օլան պուեօլ, արապալար հէնիւզ աղը իլանտի հալտե եալընըզ պիր պուշուգ սաաթ սիւրմիւշտիւր, վէ իլէրիւտե պիր սաաթա գատար վագթտա տախի կիսիլէճէք տիր։

Ալիշամընը եիւզ էլլի գատար տաէթճիլէրե պիր սուֆրատա պիր պէօյիւք զիաֆէթ վերիլիպ, զաթը հաղրէթը Շահանէ, վէ Ինկիլթէրրա գրալիչասը հայաթընա պատէլէր նուշ, վէ նուրթգըր խրատ օլունարագ, մէսէրրէթը ազիմէ ըզհար օլունմուշտուր։ Ինկիլթէրրա սէֆիրի Սըր Հէնրի Պուլվըր, վէ սայբը պաղը միւթէպերան, հէր նէ գատար պու շէնլիյէ տավէթ գըրընմըշլար իսէ տէ, պաղը սէպէպլէրե մէպնի ազիմէթ իսէմիշլէր տիր։

Բէօսթէնճէտէ պիր լիման տախի եաբըլմագտա օլուպ պու տախի խիթամ պուլտուղու հալտե, եօլ զիատէ իչէկէճէք տիր, վէ Բէօսթէնճէ գատապասը պիր պէօյիւք թիճարէթ մէրքէզի օլաճագ տրը վէ շիմտիտէն տախի արգա արգայա եաբըլան լոգանտալար, գազինօլար, մաղազալար, խանլար վէ խանէլէրին ճէսամէթինէ նազարէն պիր կիւղել շէհր հիյէթինէ կիրմէքտե օլտուղու մէրվի տիր։

Բէնչէմսկէ կէճէսի, սաաթ ալթը պուշուգ եէտիյէ եագըն, լոտոստան շէտիտ բիւզկեար վէ ֆուրթունա օլտուղու հալտե, Ալզաբ գաբուտունտան Ուն գաբանընա միւմթէտ օլան Խայրաթիյէ քէօբրիւսիւ թամ օրթա եէրինտէն հէր նասրէ իսէ աթէշ ալըպ թուրթուշուր լիմուրթուշմաղ, օրթասընտան Ալզաբ գաբուտունա գատար պիւթիւն քէօբրիւնիւն ուզունլուզունա, ալէվ նակէհան սէլ կիսպի եաբելըպ հէր թէրաֆընը պիրտէն գավրամըշ, վէ օլ էնատէ բիւզկեար միսլի կէօրիւմէմիշ պիր շիտտէթ քէսպ իթթիֆինտէն, վէ սիճիմ կիսպի եաղմուր տիւշտիյինտէն, ալթէշին էօնիւնիւ ալմագ ինսան գուտրէթինին խարրճընտա գալմըշ տրը։ Միւզկեար իլք էվվէլ Բէշիկտաշ լոտոստու օլտուղունտան Թէրսանէ վէ տոնանմայը Հիմայուն տախի պէօյիւք թէհլիքէտե պուլունմուշ իսէտե, տիւպալար եանըպ, զէնճիրլէրի գօքուպ, քէօբրիւ տաղըտրը էնատէ բիւզկեար Դարա եէլէ էվվիրտիյինտէն եանան բարջալար իքի քէօբրիւնիւն արասընտա օլան լիմանա տաղըլմըշ, վէ հէր պիրի պիրէր պրիւլթի հիսապընտա բասթ կէլիքլէրի կէմիսէ չալթըպ թուրթուշտուրարագ. պիւթիւն լիման վէ Ալաթա վէ Սթանպոլ սէվահիլինտե օլան էպնիյէլէր տախի պէօյիւք թէհլիքէտե պուլունմուշլար իսէ տէ, տօնանմայը Հիմայունտան միւսթատճէլէն ինտիրիմիշ օլան եիւզլերճէ սանտալար, վէ ուֆագ վաքտլար, վէ Դաբուտան բաշա հաղրէթլէրի իլէ իւմերայը պահրիյէնին տէնիզտէն, վէ Սէրասքէր բաշա վէ սաայբը իւմերայը պերիյէնին տախի գաբաթէրաֆլարընտան վագը օլան ֆէվգելուլայէ վէ ճանսիքարանէ ճահա իւիգատմէրի իլէ աթէշին սիրայէթի միւմքին մէրթէպէ քէստիրիլիպ գաբայա պիր քէսէր օրմամըշ, վէ տէնիզտէ տախի եիրմի եիրմի պէշ գատար, պօշ վէ տօպու, պէօյիւք վէ քիւչիւք թիւճճար սէֆինէլէրի, վէ պիր օ գատար տախի մավուանա վէ չէքտիրմէ, վէ պիր գըթաէսկի վաքտ եանարագ կիւճ իլէ պատարըրմըշ տրը։ Օլան քէսէր հէր նէ մէրթէպէ պէօյիւք իսէ տէ, օլաճագա նազարէն եիւզտէ պիրի տախի սայրլամաղ։ Վէ պու պապատէ միւշարալայհիւմ բաշալէր, վէ զաբիթանը պէրրիսէ վէ պահրիսէ վէ նէֆէրաթըն տախի բիւզկեար եաղմուր, վէ աթէշ գարշըսընտէ վէ օ մագուլէ պիր մախլուլթիյէթ արասընտա, ճիւմլէսի էօմրէրինի մուխթարայա իլգա իսէրէք օլ մէրթէպէ ճան վէ կէօնիւլտէն չալըշմալէրի տօղրուսու պէօյիւք թէշէքքիւրէ վաճիպ պիր հարէքէթը խայրիսէ օլմաղիլէ, միւնեատա վէ ախրէթտէ մաղֆիրը միւքեաֆաթ օլմալէրի էզ ճան իւտիլ ճիւմլէ թէրաֆընտան թէմէննի օլունուր։ Իրթէսի բէնչէմսկէ կիւնիւ ախշամա գատարվաքտլար վէ ֆի-

լեգալը, եանըպ թիւթմէքտէ օլան, տիւպա, վաբօր, մավունա վէ սայրէյի տախի էմին մահալէրէ սիւրիւյէրէք լիմանը մուխաթարատան գուրթարմըշլար տըր։

Պու գազանըն սէպէպի հէնիւզ նամալիւմ իսէ տէ թէագիդաթը քեամիլ իլէ արաշարբրլաճագ տըր։

Պու տէհշէթլիւ ափէթ արասընտա պագը ճան զայաթը տախի վագի օլմուշտուր։

Թէրճիւմանը ահվալ։

Նարընքի բազար կիւնիւնտէն իթիպարէն, պու իսմ իլէ վէ շիմտիլիք հափթատա պիր տէֆա օլարագ լիսան վէ հրուֆաթը թիւբքիտէ, գըթասը պէօյիւճէք պիր եէնի զաղէթա տահա թապ իւ նէշր օլունաճաղը վարագայը մախսուսսէ իլէ իլան գըլընմըշ տըր։ Պու զաղէթա, ահվալը տախիլիկ վէ խարիճկէտէ միւնթէխապ, պագը հավատիսի, վէ մէարիֆ, վէ սէնայիի միւթէնէվիւէ իլէ թիճարէթ վէ սայրը մէվզուը նափիայէ միւթաալիզ մէպահիսի շամիլ օլաճագմըշ, վէ պու սէրնամէյէ նազարէն, Իսլամտան վէ Խրիսթիյանլարտան, թիւբքճէ օգուբ վէ աղնար օլանլէրէ պէօյիւք ֆայիտէյի միւնթէճ օլաճաղը շիւպհէսէն միւսթաղնի տիր։ Պու պատսէ պէօյլէ պիր զաղէթանըն իհտասընը թէպրիք վէ մուվաֆֆաղէթինի թէմէնի իտէրիզ։

Մէտէնիկէթլէ մէլուֆ օլան միլլէթլէրտէ, զաղէթա էվլադը տուէթա ինսան ֆիքրինէ էլդէմ պիր նաֆագա օլմագ բատէլէրինէ կէլմիշտիր, վէ պու նաֆագայա ալըշան միլլէթլէր արթըգ զաղէթասըզ տուրամազլար։ Զաղէթա հէր եէվմ վէ եախոտ հէր հափթա, օգուչանլարընը էլինտէն թութուպ պիւթիւն տիւնեայը կէզտիրիր, հէր թէրաֆընը վուգուաթլարընա սէպէպլէրի իլէ պէրապէր վագըֆ իտէր. զաղէթալէրտէ կէօրիւլիւր, միլլէթլէրին զէնաաթլարընը իլէրիլէմէսի, պաթմասը, տէվլէթլէրին միլլէթլէրին վէ խաս վէ ավամին մուամէլաթը, ֆազիլէթին միւքեաֆաթը վէ գապահաթընը ճէզասը։ Խիւլասայը քելամ, զաղէթա, տէվրին պիր միւճէսսէմ թասվիրի տիր, վէ օ գատար միւթէպէր տիր, նէ գատար քի պէօյէ պիր թասվիր ասլընա պէնդէրսէ։ Լաքին ինսան գըսմընըն էն էյի շէյի տախի ֆէնայա գուլանապիլմասի միսիլլիւ, պախթասը զըզլըզմըզտան հէր տէվրատ վէ հէր մահալտէ օլապիլմի էջլէ զաղէթալէր տախի քի տօղրուլուզու այագ ալթընա ալարագ, պիրէր միւտահէնէ մէրքէզի օլաուլար, վէ անլէրտէ ֆազիլէթ գապահաթ սըֆաթը, վէ գապահաթ ֆազիլէթ սըֆաթը իլէ կէօրիւնիւ, պու մագուլէ էվրագ, պիզլէրճէ ինսան ճինսինէ մախսուս օլան ֆէնալըգլարընը էն պէօյիւյիւ տիւր, չիւնքի մաթպուաթ իլէ եալան սէօյլէմէք լիսան իլէ եալան սէօյլէմէքտէն պինդէրճէ պին գաթ աղըր պիր հապատաթ տըր. նիչին քի պիր աղըզտան չըգան պին աղըզա եայըլըրսա, մաթպուաթտան չըգան, միլինարտա եայըլըր, վէ լագըրտը կիպի ուշմայըպ, միւէպպէտէն գալապիլիր։ Պու սէպէպտէն նաչի, պիզլէր շուէտանա էվրագըմըզտա, միւմքին մէրթէպէ ֆասիտ միւտահէնէլէրտէն պաթա տուրմուշտուզ, վէ Պապը Ալինին շէրէֆի իչիւն իգրար իտէրիզքի, նէ պէօյլէ պիր սէրպէսթիյէթ իչիւն պիզլէրէ ճիւզելի մէրթէպէ պիր խիթապ վագի օլմուշ, վէ նէտէ միւտահէնէճի թագըմը, ինթիմալարը գալպլէրինտէ օլմայան, պիր ֆասիտ խուլուսճուլուգ իչիւն պիր աֆէրին ալմամըշլարտը։ Վէ պու հալ միւսպէթ օլտուզունտան, արթըգ օ մագուլէ լուզումսուզ միւտահէնէլէրէ մուհագագ պիր սէպէպ տախի պուլամայըզ։

Օ կիւնիւ քի, Մէճմուա պիլիյինի եա տօղրուլուս սէօյլէյէմէզ օլուր իսէ, օ կիւնիւ Մէճմուանըն եօլտիւյիւ կիւն օլաճագտը, վէ ահալինին խայրը իչիւն Մէճմուա էմէլ իտէր քի հէր զաղէթա տախի պու հալտէ պուլունսուն, եանի պիլիյինի վէ տօղրուլուս սէօյլէյէմէտախի կիւնիւ պիւթիւն պիւթիւնէ մահվ օլսուն։

Մէմուլու էղլէպիմիզ տիր քի, պու նէվզուհուր թէրճիւմանը ահվալ զաղէթասը տախի, պու պատսէ պիլլէրէ հէմէֆքեար օլուր, վէ օ հալտէ քէնտիսինէ մուվաֆֆագլիքէթը քեամիլ թէմէնի իտէրիզ։

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹԸ ԵՃՆԷՊԻՑԷ

Իթալիա մէսէլէսի։

Պու մէսէլէ հագգընտա, կէչէն հափթա ուզուզնճա եաղմըշ իսէք տէ, պու հափթա պագը թէպէտտիւլաթ վագի օլտուզունտան, պունուն տախի թափսիլաթընա պէր վէճհը աթի մուպաշիրէթ իտէրիզ։

Կէչէն հափթատան պու հափթայա, Իթալիա մէսէլէսինտէ պէօյիւք թէպտիլէք վարտը, վէ պու թէպտիլէք Իթալիանըն զնյատէ իսայրընա տէլալէթ իտէճէք բատէլէրտէ տիր։ Կէչէն հափթա Միչիլեանընը, Նաբօլինին, Ռօմա մէմալէքինին ահվալը մէշքիւք իտի, պու հափթա Իթալիա պու մէշքիւքկէթտէն դուրթուլմուշ կիպի տիր։

Իթալիա ահալիսի պաշգա պաշգա լքի էֆքեարա զահիպ օլմուշտուս, պիրինճիսի պիւթիւն Իթալիայը Սարտէնիա գրալը Վիկթօր Իմանուէլէ թէսլիմ իտէրէք Իթալիայը պիր փատիշահլըգ իթմէք։ Իքինճիսի, պիւթիւն Իթալիայը պիր ճիւմհուր հիյէթինէ վաղ իթմէք։ Մանճինի Ռօշութ, Լքարիւ Ռօլէն, վէ էմսալէրի օլան իֆրաթ ճիւմհուր թէրաֆտարլարը, տիւնեանըն հէր թէրաֆընատան գօշուպ, վէ Կարիպալտինին էթրաֆընը սարըպ, պու սէրկէրտէյի կէրէյի կիպի, ճիւմհուրկէթ թէրաֆընա մէյլ իթմիրմէյէ մուվաֆֆագ օլմուշլարընը։ Վէ պու իտի Իթալիանըն խարապկէթի. չիւնքի ահալինին հուգուգունու մուհաֆազա իթմէք իւզրէ պագը պէօյիւք տէվլէթլէր տախի մուտէվէնէթէ գալգըշմըշլար իսէ տէ, ճիւմհուրկէթին մէյտան ալմասընա հիչ պիր տէվլէթին բաղը օլմայաճաղը տախի շիպսէհէտէն միւսթաղնի տիր, չիւնքի Լիւրոքանըն էֆքեարը ումումիյէսի հէնիւզ ճիւմհուրկէթ ուտուլինէ քեամիլէն միւստահա տէյիլ տիր։ Պու հալտէ Կարիպալտի ագըլը տավրանըպ, ճիւմհուրկէթ թէրաֆտարլըզընը վագթընտա թէրք իթմէ վէ Սարտէնիա տէվլէթի իլէ պիրլէշտի, վէ պու կիւնքի կիւն կէօրիւրիւզ քի պու տէվլէթ Միչիլեայա, Նաբօլկէ, Ռօմա մէմալէքինէ, ասքէր կէօնտէրմիշ վէ կէօնտէրմէքտէ տիր. վէ պիւթիւն Իթալիա պիւֆիկլ Սարտէնիա գրալընընէ էլինտէ օլուպ. քէնտիսի տախի պիզզաթ Ռօմա վէ Նաբօլի մէմալէքլէրինի տօլաշմայա չըգմըշտը, վէ օլ վէճհ իլէ Լիւրոքա տէվլէթլէրի մուվաճէ հէսինտէ Սարտէնիա տէվլէթի Իթալիա ճիւմհուրկէթինէ սիքէր օլմուշ տուր։ Լաքին պունտա տախի պէօյիւք պիր միւշքիլ վար։ Կէօրիւնիւրքի Իթալիա ահալիսի ճիւմհուրկէթ սէվտասը իլէ այագլանընպ հիւքմտարլարընը տէֆ իթմիշլէր տիր, շիմտի ճիւմհուրկէթ եէրինէ պաշգա պիր գրալկէթ կէօրիւլէրինտէ, չօգլարը մէյուս օլուպ, էսկի հալի արզուլէմէքտէ տիրլէր, վէ պու սէպէպլէ պագը աքսը ամէլ հարէքէթլէր տախի կէօսթէրմէյէ պաշլամըշլար տըր տէնիր, լաքին պու պապատէ շիւպհէսիզ Իթալիա հագգընը տըր տէյտպիլիրիզ, վէ հէր հալտէ վուգուաթ պիզլէրի թաստիգ իտէր։ Իթալիա հէր նէ էֆքեարէ զահիպ օլսա, քէնտի քէնտինէ պիր շէյեաբամայաճաղը տախի աշքեար տըր։ 1848–49 վագտալարը հէնիւզ ունութուլաճագ գատար ուզագտա տէյիլ տիր. վէ պու վէ կէչէն սէնէ, Իթալիանըն նէճաթը նէ աղիմ հիմմէթլէրէ միւհթաճ օլտու, հէնիւզ կէօզլիւմլիւն էօնիւնտէ տիր։ Իվվէլա Ֆրանսըզըն Ալսթրիա իլէ ճէնկ իթմէսի. սանիէն Ինկիլթէրրանըն, Իթալիատա էճնէպի միւտախէլէսինի մէն իթմէսի, վէ սալիսէն Սարտէնիա տէվլէթի քէնտիսինի մուխաթարայտ իլգա իտէրէք, Իթալիա ուզրունա չալըշմասը. պու իւչ պէօյիւք հիմմէթ պիր եէրէ կէլէրէք, Իթալիա նէճաթ պուլտպկտի, վէ պու կիւն պունլար տաղըլտա, եարըն Ալսթրիա Իթալիատա տը։ Պու իւչ պէօյիւք հիմմէթին արասընտա Իթալիանլարըն գարդէշլիք պիր աղ գան տէօքմէլէրի, վէ պիրազտա եաշամ Իթալիա պաղրըշմալարը բէք քիչիւք վէ իֆրաթ քիչիւք պիր էյ գալը։ Վէ մատամ քի պու իւչ տէվլէթտէն հիչ պիրինին ճիւմհուրկէթ բայէթի եօգ տուր, օ հալտէ եա Իթալիա ճիւմհուրկէթտէն վաղ կէչէճէք վէ օ վագթ պունլարընն սայէսինտէ նէճաթ պուլաճագ, եա եօղտա ճիւմհուրկէթ զահիպ օլարագ պունլարտան թէրք օլունաճագ, վէ օ վագթ տօղրու վէ սէրիան խարապընա եիւրիյէճէք տիր։ Շիմտիքի հալտէ կէօրիւնիւր քի, Իթալիա իլք վէ էյի եօլտա տը, վէ էյէր Ռօմա մէսէլէսի իւսթէ կէլմէսէ հիչ պիր միւշքիլաթ գալմատը տէյտպիլիրտիք. վագտա Իթալիանըն գատէրի, զանընմըզճա եադընտա ադտ օլունաճագ Վարշավա միւքեալէմէսի եէտինտէ տիր, լաքին ճիւմհուրկէթ պահսը պէրթէրաֆ օլտուզու հալտէ պու մէճլիս տախի, Իթալիանըն Սարտէնիա հիւքիւմէթինէ խոհալինէ եախոտ ախէր սիւրէթլէ պիր հիւքիւմէթը մէշրուեթ օլմասընա գարշը կէլէմէյէճէք տիր։ Հաչան Ֆրանսա տէր քի, Ֆրանսըզ գանը իլէ միւպայա օլունան Իթալիա սէրպէսթիյէթինին կէրի տէօնմէսի մուհալ տըր, վէ Ինկիլիզ տէր քի, Իթալիայա միւտախէլ իսէն էճնէպի տէվլէթի Ինկիլթէրրանըն տիւշմանը տըր, վէ Իրուսիա վէ Ավստրիա տէր քի, Իթալիանըն սէրպէսթիյէթինէ ճէպր իթմէք իչիւն պիր Ավստրիա սօլթանթը գուլանըրմայաճագ, վէ հաչան Լամարտինա, Թօսգանա, Ֆուգալըզըր, Ռօմա մէմալէքի, Միչիլեա վէ Նաբօլի պիլ ֆիկիլ Սարտէնիա գրալընընէ էլինտէ տէ, Վարշավա ճէմիյէթինին տախի պունլարընքեաֆֆէսինի ֆէսախ իտիւպ, Իթալիայա պիր եէնի սիւրէթ վերմէսի, եախոտ քեամիլէն էսկի հիյէթինէ իպլաղ իթմէսի, քէզալքը մուհալագապիլինտէն կէօրիւնիւր։

Լաքին նասըլ քի տէտիք, պունլարընը քեաֆֆէսի Ռօմա մէսէլէսինին տախի քեամիլէն հալլիւ թէսվիյէ օլմասընա միւհթաճ տըր։ Պու մէսէլէ հագգընտա Սարտէնիա վէ Ֆրանսա պէյնինտէ պագը մէրթէպէ մուպայէնէթ միւշահէտէ օլունուր։ Կէօրիւնիւրքի Իթալիա ահալիսի ճիւմհուրկէթ սէվտասը իլէ այագլանընպ հիւքմտարլարընը տէֆ իթմիշլէր տիր, շիմտի ճիւմհուրկէթ եէրինէ պաշգա պիր գրալկէթ կէօրիւլէրինտէ, չօգլարը մէյուս օլուպ, էսկի հալի արզուլէմէքտէ տիրլէր, վէ պու սէպէպլէ պագը աքսը ամէլ հարէքէթլէր տախի կէօսթէրմէյէ պաշլամըշլար տըր տէնիր, լաքին պու պապատէ շիւպհէսիզ Իթալիա հագգըզը տըր տէյտպիլիրիզ, վէ հէր հալտէ վուգուաթ պիզլէրի թաստիգ իտէր։ Իթալիա հէր նէ էֆքեարէ զահիպ օլսա, քէնտի քէնտինէ պիր շէյեաբամայաճագ

ՎԱՐՉԱՊԵՏ ԵՎ ՀՐԱՏԱՐԱԿՉԱՊԵՏ ՀԱՅԿԱԶՈՒՆ Ա. ՍԱՀԱԿՅԱՆ

Օրական թերթ։ Գին 3 կոպեկ։ Տարեկան բաժանորդագրություն 6 ռուբլի։ Գրասենյակ՝ Գ. Ալեքսանդրապոլ, Գրիգորի փող. № 1։ Հեռախոս՝ № 14։ Հասցե՝ Գ. Ալեքսանդրապոլ, Գրիգորի փող. № 1։ Ստանալ է թերթը ամեն օր՝ բացի կիրակի և տոնական օրերից։ Հրատարակչատան գրասենյակը բաց է ամեն օր՝ 10-ից մինչև 5։ Ձեռագրերը չեն վերադարձվում։ Հոդվածների հեղինակները պատասխանատու են իրենց գրածներուն համար։ Գովազդներ ընդունվում են հրատարակչատան գրասենյակում։ Գովազդի գինը՝ 1 տողի համար 10 կոպեկ։

ԱՐՇԱԼՈՒՅՍ ԴՈՒՌ

Լեգենդ Հ. Գ. Ալիշանի

Գրեց՝ Հ. Ս. Ասատուր

Ա

Ամառվան մի գեղեցիկ գիշեր, երբ Արշալույսը դեռ չէր բացվեր, Գ. գյուղի Ս. Գրիգոր եկեղեցուն մոտ գտնվող գերեզմանատունը ամբողջ լեցուն էր գյուղացիներով։ Ամբոխը հավաքված էր մի գերեզման շուրջ, որի վրա դրված էր մի դագաղ։ Դագաղի մոտ կանգնած էր մի ծերունի՝ գանգրահեր, գեղեցիկ դեմքով, բայց գունատ ու տխուր։ Ամբոխը լռիկ-մունջ նայում էր նրան, ոչ ոք չի համարձակվում խոսել։ Ծերունին ոտքերի տակ դրեց մի գրքույկ, ձեռքերը բարձրացրեց դեպի երկինք և սկսեց կարդալ։

— Ամեն։ Ամեն։ Ամեն։ Ես՝ Գ. գյուղի քահանա Հ. Գ. Ալիշանս, Աստծուն հանձնում եմ իմ հոգին։ Ինչպես ասացի, ինչպես գրեցի, ինչպես հավատացի, ինչպես ապրեցի, ինչպես մեռնեմ։ Ամեն։

Ամբոխը հառաչեց։ Մի կին լացեց։ Մի երեխա սարսափեցավ։ Ծերունին գրքույկը դրեց գրպանը, դագաղի մոտ գոնացավ, ու դագաղի կանգնեցրեցին գերեզմանի մոտ։ Հողը թափեցին դագաղի վրա։ Ամբոխը սկսեց ցրվել։ Ծերունին մնաց գերեզմանի մոտ։ Նա նստեց գերեզմանի քարի վրա, գրպանից հանեց մի գրիչ ու թղթի մի թերթ, ու սկսեց գրել։

Գ. գյուղի քահանան մեռավ 1853 թվականին։ Նրա գերեզմանը մինչև հիմա կա գյուղի գերեզմանատունը։ Գերեզմանի վրա գրված է՝ «Հանգչեցեք Տիրոջ մեջ»։ Գերեզմանի մոտ մի հին խաչքար է։ Գյուղացիները ասում են, որ գերեզմանի տակ թաղված է մի գրքույկ, որի մեջ գրված է ամբողջ գյուղի պատմությունը։ Գրքույկը գրել է Գ. գյուղի քահանան։ Գրքույկը գտնվել է 1890 թվականին։ Գրքույկը գրված է հայերեն։ Գրքույկի մեջ գրված է՝ գյուղի հիմնադրումը, գյուղի բնակիչները, գյուղի եկեղեցիները, գյուղի դպրոցները, գյուղի ավերումները, գյուղի հրդեհները, գյուղի սովերը, գյուղի համաճարակները, գյուղի մարդիկը, գյուղի կանայք, գյուղի երեխաները, գյուղի ոչխարները, գյուղի կովերը, գյուղի ձիերը, գյուղի ծառերը, գյուղի գետը, գյուղի աղբյուրը, գյուղի դաշտը, գյուղի անտառը, գյուղի լեռը, գյուղի ճանապարհը, գյուղի եղանակը, գյուղի հողը, գյուղի ջուրը, գյուղի օդը, գյուղի արևը, գյուղի լուսինը, գյուղի աստղերը։

Բ

Գրքույկի մեջ գրված է՝ գյուղի հիմնադրումը 1750 թվականին է։ Գյուղի անունը եղել է Գ. գյուղ։ Գյուղի բնակիչները եղել են 50 տուն։ Գյուղի եկեղեցին եղել է Ս. Գրիգոր։ Գյուղի դպրոցը եղել է 1850 թվականին։ Գյուղի դպրոցը եղել է մեկ դասարան։ Գյուղի դպրոցի դասատուն եղել է Գ. գյուղի քահանան։ Գյուղի դպրոցի դասատուն գրել է գրքույկը։ Գրքույկի մեջ գրված է՝ գյուղի ավերումները։ Գյուղը ավերվել է 1853 թվականին։ Գյուղը ավերվել է թուրքերի կողմից։ Գյուղը ավերվել է 50 տարի։ Գյուղը ավերվել է 1890 թվականին։ Գյուղը ավերվել է 1890 թվականին։ Գյուղը ավերվել է 1890 թվականին

ՊՈՍՏԱ
1860
Գին կիրակով։ Մասը։ Հրկշ։ Փրկշ։ Հոստ։ Հ.-մեր։
26 Նոյեմբ. 27 28 29 30 Հ.-մեր։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՖՈՆԴԱՅԻՆ ԲՈՐՍԱ

Գրաքանչիւր	Հրկ.	Հրք.	Պշ.	Ուրբ.	Շաբ.
Լօնդրա 3 ամս.	133-132				
Փարիզ					
Մարսիլիա	210-209				
Ամստերդամ					
Գենովա					
Վիեննա					
Մադրիտ	576				
Բրուքսէլ					
Լիսաբոն					
Հելսինգֆորս					
Նիւ-Եորք					
Օսլոյ 3 կիրճ					
Հայ դրամ Լէր։					
Ռուբլի					
Ռուբլի թղթադրամ					
Ռուբլի թղթադրամ					
Ռուբլի թղթադրամ